

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmentowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.
Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petytowy albo jego miejsce, pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop.

Małe ogłoszenia za jeden wiersz po 2 kop. każdy raz.
Nadesłane: za jeden wiersz garmentowy rs. 1.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmują także Biuro Rajchmanna i Frenclera ulica Senatorska.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY DZIEWIĄTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-jej rano do 8-jej wieczorem, niedziele i święta od godziny 10-jej rano do 1-jej w południe.

PRENUMERATA
Kurjera warszawskiego wraz z dodatkiem porannym:
W Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75.
Za odnośnienie do domu dopłata się miesięcznie kop. 5.
Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.
Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.
Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: plac Teatralny nr 9. — Telefon Redakcji nr. 126. — Telefon Administr. 114

— W dniu jutrzejszym, o godz. 9-jej rano, w kościele św. Ducha (po-paulińskim), przed ołtarzem N. Marji Panny Częstochowskiej i ku Jej czci odprawiona będzie solenna wotywa.
— W dniu jutrzejszym, o godz. 10-jej rano, w kościele św. Marcina (po augustjańskim) odprawiona zostanie wotywa do Ducha św., poczem odbędzie się elekcja bractwa Poczucia N. Marji Panny.
— Całodzienne nabożeństwa odpustowe z nieustannym wystawieniem N. Sakramentu, kazaniem, procesjami, oraz nieszporem odprawione zostaną w dniu jutrzejszym w kościołach:
Opieki św. Józefa (panien wizytek)—ku czci św. Joanny Franciszki, wdowy—i
św. Kazimierza (panien sakramentek)—na pamiątkę poświęcenia.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Ktoś powiedział, że członek angielskiej izby gmin, Labouchère, o więcej rzeczy zapytać jest zdolny, niżeli dziesięciu ministrów potrafi mu odpowiedzieć. Świadczeniem natręctwa jego był i dzień piątkowy. Pragnął on wymusić na ministrach przyznanie się do umów tajnych z Włochami i do wejścia w „dzikie małżeństwo” z potrójnym przymierzem. Zgniewało to widocznie pana Labouchère, radykalistę i gallofila, że nie wie, o czem w Osborne rozmawiano; interpelacja jego dążyła wprost do rekapitulacji przed parlamentem poufnych rozmów pomiędzy lordem Salisburyem a hr. Herbertem Bismarkiem.
Nie był on wszakże na tyle naiwnym, aby przypuszczać, że treść owych zwierzeń czy umów zostanie mu wiernie powtórzona. Chodziło mu o to, aby przycisnąć rząd do muru i z miary niezadowolonia ministrów, okazanego dla interpelacji, wywnioskować, do jakiego stopnia zaangażowali interesa Anglii. Wprawdzie więc podsekretarz do spraw zewnętrznych, zastępujący lorda Salisbury w izbie gmin, sir James Fergusson, tudzież pierwszy lord skarbu, Smith, zgromili z niesłychanym impetem ciekawego posta, ale p. Labouchère w imieniu grona swoich przyjaciół politycznych zadowolonym czuł się z o-

gólnikowej treści słów Fergussona i z powołania się jego na dawniejsze, również niczego nie objaśniające „objaśnienia”.

Tyle, ile potrzebował wody na swój młyn, tyle zebrał jej natrętny gallofil. W Europie pamiętać będą o tem, co on „konstatawał”, a czemu ministrowie formalnie i szczegółowo zaprzeczyć nie mogli. Przedewszystkiem utkwili w pamięci ogółu wskazany przez p. Labouchère fakt umowy, zawartej z Włochami, która zapewnia im pomoc morską ze strony potężnej floty angielskiej w razie, gdyby armja lądowa ich zakrzętnięta była we Francji. Anglja gra nazbyt ważną rolę we wszystkich kombinacjach politycznych ks. Bismarka, aby przypuszczać można, że więcej racji miał p. Fergusson albo p. Smith od natrętnego Labouchère’a.

Nie wiemy, jak się „uczciwi ludzie” we Francji zachowają wobec manifestu Boulanger’a z d. 16-go b. m., w którym z kolei ich wezwał na swoich siedziołów. Dla uczciwych ludzi ambarasującym byłoby usprawiedliwić Boulanger’a z winy sprzeniewierzenia kilkukrot stu tysięcy fr., którą włożyły nań głowy 203 senatorów Francji, bądźco bądź stanowiących czoło i kwiat społeczeństwa swojego. Winy skazanego w tym najdrastyczniejszym punkcie nie zmniejszy ani trochę wskazanie na „potworność” koalicji pomiędzy większością izby deputowanych a większością senatu. Niechże będzie i koalicja, byle znalazły się autentyczne rachunki sum, wyłożonych przez Boulanger’a na „cele narodowe”; że kwitów pana Foucault de Mondion, ani ksiąg, prowadzonych przez intendenta Reicherta za autentyczne we Francji nikt nie uważa, temu się i dziwić trudno.

Wybory do izby odbędą się, wedle ostatnich hipotez, albo w dniu 22-im, albo w d. 29-ym września. Boulangerzyści nie stracili ducha, zwłaszcza, że im go codzień dodają syrenie głosy, płynące z innych sąsiednich obozów: rojalistów i bonapartyistów. Świeżo w dniu napoleońskim były minister wojny w pamiętnym gabinecie z d. 16-go maja, generał du Barail, oświadczył w przemówieniu bankietowym: Haniebne prześladowania, ścigające Boulanger’a, wkła-

dają na stronnictwo napoleońskie tem pilniejszy obowiązek dopomagania mu. Boulanger jest jedynym republikaninem we Francji, który uznał demokratyczną zasadę głosowania powszechnego i dlatego bonapartyści powinni stanąć przy nim. Koalicja więc będzie: pomiędzy monarchistami i bulanżystami stanął formalny pakt wyborczy, a ponieważ ostateczne ideały ich są inne, a tylko droga do ich urzeczywistnienia prowadzi jedna, na cele programu wspólnego postawiono przeto hasło, które tylko kierunek owej drogi wskazuje, a o ideałach milczy. Nie bulanżyści więc, nie rojalisci, nie bonapartyści—tylko „rewizjonisci!” *Sapienti sat.*

Depesze nie doniosły nam dotąd, jak przeszedł dzień niedzielny, dzień nowego roku muzulmańskiego w Zanzibarze. Krajowcy, którzy raz już urządzili krwawy napad na bazar indyjski w stolicy państwa, odgrażali się, jak wiadomo, z ogólną rzeką chrześcijan. Panika panowała z tego powodu wśród europejczyków zanzibarskich powszechna. Dla przeczności dwa pancerniki niemieckie, „Pfeil” i „Carola”, stanęły na kotwicy w porcie zanzibarskim, tuż naprzeciw konsulatu niemieckiego. Konsul, nie poprzestając na tem, zawezwał telegraficznie admirała Deinhardta, stojącego na kotwicy w Mozambiku, aby powracał z korwetą „Leipzig” do zagrożonego Zanzibaru. Deputacja stu indusów udała się do konsula angielskiego, mr. Portala, z prośbą o opiekę. Świadczy to wszystko o tem, do jakiego stopnia niebezpiecznym jest grunt afrykański dla „pionierów cywilizacji europejskiej”.

Br. Z.

Ameryka na wystawie.

(Korespondencja własna Kurjera warszawskiego.)

Paryż d. 17-go sierpnia.

O Ameryce południowej byłoby do pisania dużo z jednego zwłaszcza powodu, z tego mianowicie, że się ona nanowo niejako odkrywa i staje do rozwoju przemysłowego z ogromnym zasobem surowych materiałów. Że na Europę wpływ wywiera, na to jeden tylko przytoczę do-

mnie na zebranie „wybitnych osobistości”, które chciały wysłuchać moich uwag i zająć się urzeczywistnieniem projektu. Przybyłem na to zebranie i łamaną francuszczyzną miałem wykład o obecnym stanie psychologii i konieczności zebrania się kongresu. Wykładu tego słuchało kilka starych bab, trzech kupeów i jeden farmazon; inne „wybitne osobistości” usprawiedliwiły swoją nieobecność. Zgromadzenie doszło do wniosku, iż kongres zrobić trzeba, a ja, że go zrobić nie można — i na tem się skończyło.

W r. 1882-gim, przeniósłszy się na stałe do Paryża, napadłem na Ribota, proponując mu a żeby tę sprawę wziął do serca i sam nią pokierował.

— Co pan chcesz — odpowiedział mi na to — nie mamy jeszcze psychologów! Mamyż robić kongres we czterech? Fakultet się nie przyłączy, bo jest przeciwny psychologii, jako nauce samoistnej (Ribot nie był jeszcze wówczas profesorem i patrioto nań krzywo w Sorbonie). Akademia tembardziej. Filozofowie nie przyjdą, bo nie uznają potrzeby zbiorowej pracy, albo jeśli przyjdą, to nas zastąpią metafizycznymi rozprawami, których nie chcemy — zatem cui bono?

Toż samo powiedział mi Richet; Janet’a, Le-vigne’a, Franck’a i Bouillier’a nie potrzebowalem pytać o zdanie. A gdym nadmieniał, iż chciałbym przedstawić w Towarzystwie biologicznym wyniki moich doświadczeń z hipnoskopem i nad suggestją hipnotyczną, w których widzę niezmiernie ważne wskazówki znacznych zmian w dzisiejszej medycynie, odpowiedział mi Richet:

— Daj pan pokój: sobie zaszkożdzisz w opinii uczonych, a nikogo nie przekonasz.
I miał słusność. Usłuchałem i czekałem.
We dwa lata potem zaczepia mnie Richet: „Może

Pierwszy kongres psychologów.

Mało która nauka rozrosła się tak szybko w ostatnich czasach i tak szybko uległa przekształceniu, jak psychologia. Niedawno jeszcze uważana za część filozofji, stała się nauką samoistną, doświadczalną. Przemiana ta musiała się wyrazić przedewszystkiem w metodzie badań.
Dawniej filozof, który sobie przyswoił albo przekształcił jeden z zasadniczych poglądów na świat, miał też swój pogląd na duszę, a ściślej mówiąc na istotę duszy. Ten pogląd wyrabiał w sobie czytaniem i rozmyślaniem; o obserwacji i doświadczeniu, w ścisłym znaczeniu tych wyrazów, nie było mowy — czytano i rozmyślano; a wynikiem tych rozmyślań — trwających lat 2000 — był wniosek smutny, ale i nauuczający zarazem, że o istocie duszy nie wiemy nic i że, susząc sobie nad nią głowę, zaniedbaliśmy badania objawów życia duchowego u człowieka i zwierząt, które doskonale badać się dają i których znajomość może z każdym dniem postępować. Samo się przez się rozumie, iż tego rodzaju praca z indywidualnej musiała się stać zbiorową i że, chcąc ją prowadzić na serio, trzeba było przedewszystkiem odłożyć na bok wszelkie skończone systemy, a zając od fundamentów, to znaczy od obserwacji i doświadczeń.
Wszyscy to czuli, ale mało kto wiedział, którą drogą. Kiedym w r. 1869-ym w rozprawie o „Metody badań psychologicznych” nadmieniał, że zjawiska tak zwanego snu magnetycznego dają nam możliwość eksperymentowania na żywym człowieku i że

psychologia wielką ztąd korzyść odnieść może, nikt na to nie zwrócił uwagi, a nawet dziwiono się, że jakieś tam czarodziejstwa chcą mieszać do poważnej nauki. Tymczasem w kilkanaście lat potem okazało się, że owe czarodziejstwa zmieniły się na bardzo poważną metodę.

Rozpoczęty około r. 1879-go. ruch hipnotyczny przyszedł w pomoc odrodzonej psychologii. Nauka o zjawiskach duchowych znalazła w nim nie jedyną wprawdzie, ale jedną z najlepszych metod eksperymentalnych, tem wyższą nad inne, że daje nam dostęp do najgłębszych, najbardziej podstawowych tajemnic duszy ludzkiej.

Rzucano się do roboty z większym niż kiedykolwiek zapałem i w ciągu lat kilku półki księgarskie pokryły się stosem broszur i rozpraw, roznoszących w świat nowe prawdy.

Ale brakowało jeszcze łącznika w tym chaotycznym wysiłku, brakowało jednności zbiorowej pracy.

Na kilka lat przed ustaleniem się w nauce tego nowego kierunku badań i mając na względzie chaos, panujący na ogólnem polu psychologii doświadczalnej, ogłosiłem w paryskiej *Revue philosophique* rozprawę p. t. „Projekt międzynarodowego kongresu psychologów” (1881).

Projekt ten nie znalazł odgłosu. Tu i owdzie pochwalono motyw, ale myśl samą uznano za niewykonalną.

Jedno tylko towarzystwo paryskie, „Société d’études philosophiques et morales”, wybrało komisję celem urzeczywistnienia mego projektu. Komisja zebrała się raz, wystosowała do mnie odezwę, a gdym przyjechał do Paryża, p. Potonié Pierre, jeden z członków owej komisji (w której skład wchodził nadto radca Morin i teolog Eschenauer), zaprosił

czyn; na udoskonalenia szelek, podwiązek i tym podobnych przedmiotów; na udoskonalenia przy zdejmowaniu pachu zwierzęcego, pierza, szczeciny i włosów ze skóry naturalnej i przenoszenia ich na podszewki; na samodzielający aparat do zapalania latarni gazowych; na pomocniczą podkowę zimową.

= Ciekawa kwestja wywiązała się z powodu ustanowienia przez ministerjum stopy taryfowej na zboże na kolei kursko-kijowskiej. Zarząd jej przeciwko temu wystąpił z opozycją, motywując ją tem, że koncesja wprawdzie ogranicza swobodę działania towarystwa pod względem maximum stawek taryfowych, ale nie obejmuje żadnych zastrzeżeń w kierunku przeciwnym, t. j. co do obniżenia stawek. Zarząd opiera się nadto na tej zasadzie, że na podstawie dawniej przez siebie przyjętej taryfy na zboże, stanowiącej główny artykuł transportowy, pozawierał umowy i konwencje, które rozwiązaniemi być nie mogą bez narażenia kolei kursko-kijowskiej i jej akcjonariuszów na znaczne straty. Z tego powodu zarząd rzeczonyj kolei zwołał nadzwyczajne ogólne zebranie akcjonariuszów, mające zająć się kwestją taryfową i wskazać drogę dalszego postępowania.

= Główny zarząd pocztowo-telegraficzny wydał cyrkularze, komunikowane wszystkim kantorom i oddziałom pocztowym, zabraniające surowo udzielenia do czytania gazet i czasopism osobom postronnym przed wydaniem ich prenumeratorem, przez co ci ostatni narażeni bywają na zwłokę w odbieraniu rzeczonych przesyłek.

= W skutek starań właścicieli domów, położonych za rogatką wolską, prowadzone obecnie na ulicy Chłodnej roboty około układania rur wodociągowych przedłużone zostaną za rogatkę do ulicy Karolkowej, czyli że część ulicy Wolskiej jednocześnie z ulicą Chłodną zaopatrzoną będzie w nowe wodociągi.

= Urząd lekarski m. Warszawy, mieszczący się w gmachu ratusza, jako instytucja zależna od departamentu lekarskiego, wkrótce przeniesiony zostanie do osobnego lokalu przy ulicy Nowy-Świat, do domu zarządu wojskowego. Mieszkanie zaś po tym urzędzie pozostałe użyte będzie na rozprzestrzenie niedawno otworzonej miejskiej pracowni chemiczno-hygienicznej.

= W dniu wczorajszym było miejsc wolnych w szpitalach: św. Łazarza 57, św. Rocha 19, oraz starozakonnych 16.

= Rząd gubernialny wydał znów kilka nowych pozwoleń na budowę domów, przeróbkę starych i naprawy, a mianowicie: właścicielowi posesji nr 2988bc przy ulicy Czerniakowskiej na budowę dwóch murych szop frontowych; Lejzerowi Wejchenbergowi przy ulicy Miłej pod nr 2274 na budowę domu murywanego, trzypiętrowego, z taką oficyną, komórką i ustępów; właścicielowi domu nr 5496 przy ulicy Krochmalnej na budowę domu frontowego murywanego o 2-ch piętrach, stajni, wozowni,

komórek i ustępów; właścicielowi posesji nr 850 przy ulicy Skaryszewskiej na Pradze, Julianowi Suchińskiemu, na budowę domu frontowego o 2-ch piętrach, z suterrenami i ustępów; właścicielowi posesji nr 2508, Jakubowi Bernatowi, na budowę dwupiętrowej murywanej oficyny; właścicielowi domu nr 471e, Maurycemu Zeydłowi, na urządzenie piwnic pod domem frontowym.

= W końcu r. z. poruszona została w drodze urzędowej kwestja, czy sądy gminne w Królestwie odpowiadają istotnym potrzebom kraju i czy nie byłoby właściwem zastąpić ich jednoosobową władzą sędziów pokoju? W celu należytego zbadania kwestji izba sądowa warszawska zajęła się zebraniem odpowiedniego materiału, a obecnie delegowała p. Grabowskiego, sędziego pokoju rewiru skierniewickiego, do opracowania zebranego materiału, mającego służyć za podstawę do wydania opinji w danej kwestji.

= Zarząd dóbr państwa w Warszawie oddaje w 12-letnią dzierżawę kopalnię kamienia wapiennego, położone w powiecie będzińskim, w miejscowościach pod nazwą: „Sroczka góra, Chelmińska góra i Jasińska góra”.

= Zgromadzenie majstrów stolarskich odbyło wczoraj kwartalną sesję pod przewodnictwem ławnika magistratu, p. Cichowskiego. Majstrów przybyło kilkunastu. Zapisano 13-tu uczniów, a wyzwoleono na czeladników 18-tu. W ciągu ubiegłego kwartału do grona majstrów przyjęto trzech wykwalifikowanych czeladników, a mianowicie: Ksawerego Pomijałskiego, Wiktora Lewandowskiego i Jana Władysława Bauera. Z przedstawionych rachunków okazuje się, że zgromadzenie miało dochodu 488 rs., wydatków 340 rs., a majątek cechowy składa się z 1,750 rs., złożonych w magazynie mebli zjednoczonych stolarzy, 618 rs. w magazynie drzewa zjednoczonych rękodzielników, 1,050 rs. na nieruchomości nr. 2883, 180 rs. w rezerwie i 567 rs. w gotówce. Skład urzędu cechu stolarskiego stanowią: starszy p. Kolbiński, podstarszy, p. Rupp, i kasjer p. Borkowski.

= Dnia 22-go b. m., o godz. 7-ej wieczorem, w sali sesjonalnej magistratu odbędzie się posiedzenie zgromadzenia cechu kamieniarzy.

= Podania kandydatów, chcących wstąpić do Instytutu gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa w Nowoaleksandrji, przyjmowane będą do d. 1-go września.

= W I-em gimnazjum męzkim przy ulicy Nowy Świat nr. 72 egzamina nowowstępujących kandydatów rozpoczną się d. 30-go sierpnia, kurs nauk zaś w d. 2-ym września. Miejsca są do wszystkich klas, z wyjątkiem pierwszej. W V-em gimnazjum męzkim przy ulicy Marszałkowskiej egzamina nowych kandydatów rozpoczną się w d. 30-ym sierpnia, kurs nauk d. 2-go września. Miejsca są do klasy piątej.

= W czerwcu r. b. dochód kolei warszawsko-wiedeńskiej wyniósł 794,111 rs. 51 kop., a zatem w porównaniu z r. z. zwiększył się o 20,210 rs. 7 kop.; w tym samym czasie kolej bydgoska wykazała dochodu 86,726 rs. 37 kop., czyli więcej aniżeli w tym samym miesiącu r. z. o 10,272 rs. 12 kop.

= Dzisiaj, o godzinie 12-ej w południe, w kościele św. Piotra i Pawła na Koszykach, pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy utalentowanym artystą dramatycznym sceny warszawskiej, p. Marjanem Praźmowskim, a panną Felicją Dalecką. Sympatycznej młodej parze przesyłamy serdeczne „Szczęś Boże!”

= Lekarz miejski cyrkułu łańienkowskiego, p. Skabiczewski, powróciwszy z zagranicy, objął swoje obowiązki.

= Przez czas urlopu dr. Ko bylińskiego obowiązki zastępuje naczelnego lekarza szpitala Dzieciątka Jezus pełnić będzie dr. Obrębski, miejscowy ordynator.

= Starszy urzędnik do szczególnych poruczeń przy kancelarji oberpolicmajstra, r. st. Benzeman, powrócił z urlopu.

= Profesor nadzwyczajny higieny w uniwersytecie warszawskim, p. Konstanty Kowalkowski, oraz profesor nadzwyczajny literatury polskiej, p. Teodor Wierzbowski, mianowani zostali profesorami zwyczajnymi.

= Wspomnienie pośmiertne. Z Petersburga dochodzi nas wiadomość o śmierci Jadwigi hr. Rzewuskiej, wdowy po zmarłym roku temu Aleksandrze hr. Rzewuskim.

Zmarła hr. Rewska, matka młodego dramaturga hr. Stanisława, sama z zamiłowaniem oddawała się pracom literackim, i ogłosiła pod pseudonimem Leliwy kilka dzieł w dziedzinie historycznej.

Dom hr. Rzewuskiej służył z gościnności i gromadził w salonie jej sfery inteligentne i artystyczne.

= Z teatru i muzyki. * Niespodzianki rozwodowe grane będą jutro w pierwotnej obsadzie.

Widowisko rozpocznie „Kwiat z Tlemcenu”.

* Wodewil Klemensa Junoszy „W Tatrach” ukazuje się jutro po raz czwarty w teatrze Nowym.

* Z wodewilu „Falszerze” rozdano w teatrze Nowym role do nauki.

Nowość tę zaprezentują panie: Czosnowska, Leszczyńska, Micińska i Oswaldowa, tudzież pp. Galasiewicz, Grubiński, Holtzman, Jagielski, Misiwicz, Sikorski, Śliwiński, Tarczynowicz i Wysocki.

Sztuka pomieniona ukazać się ma na scenie w połowie przyszłego miesiąca.

„Falszerzy” ilustruje muzyka Kratzera.

* P. Jan Tatarkiewicz, powróciwszy z urlopu, objął z powrotem obowiązki reżysera komedji i dramatu.

„Fernandę” wszakże wystawia jeszcze p. Ładnowski.

lenia i roztargnienia, wysłuchano jedynej zresztą rozprawy ogólnofilozoficznej prof. Grote'a z Moskwy o przyczynowości w świecie zjawisk duchowych i sprawozdań pojedynczych sekcji i komisji. Muszę jeszcze wspomnieć o czynnościach sekcji hipnotycznej, jako najliczniejszej. Z polecenia komitetu organizacyjnego miałem postawić kwestję do dyskusji i wybrałem na pierwszy dzień pytania dotyczące *wrażliwości hipnotycznej*, a na drugi następujące zagadnienia: *Czy wszystkie zjawiska hipnotyczne dadzą się sprowadzić do sugestji?* Wywiązała się dyskusja była w wysokim stopniu interesująca, zwłaszcza, że przyjmował w niej udział główny przedstawiciel szkoły nantejskiej, prof. Bernheim, który, jak wiadomo, najwięcej się przyczynił do rozpowszechnienia opinji, że w hipnotyzmie wszystko jest sugestją. Ponieważ stawiając kwestję, przytoczyłem cały szereg faktów dowodzących, że nie można wszystkiego objaśniać mwawianiem czyli sugestją, Bernheim krytykował niektóre z nich ze swego stanowiska, ale w rezultacie dodał: „Ja nie chcę twierdzić, że wszystko jest sugestją i że ręka nie ma żadnego fizycznego działania. Być może, że ciepło i elektryczność, albo i inne nieznamy bliżej czynniki wchodzi tu w grę, twierdząc tylko, że dotychczasowe argumenty w tej sprawie nie wywołują mi się dostatecznymi i że oczekując dalszych badań, tymczasem staram się wynaleźć sugestję wszędzie tam, gdzie ona może być tylko pozornie nieczynna.”

Przeciwno takiemu wyznaniu nie można nie nadmienić i co do mnie przynajmniej muszę przyznać, że rezultat dyskusji najzupełniej mnie zadowolnił. Ponieważ w niniejszym publicznem sprawozdaniu winienem poprzestać na ogólnem wrażeniu, sądzę, że stanowisko, jakie zajął kongres wobec przeszłych

i dzisiejszych badań hipnotycznych, da się zreasumować w następujących punktach:

1) Jednostronność szkoły paryskiej (prof. Charcot) została powszechnie uznana odrzuceniem głównych jej twierdzeń o związku hipnotyzmu z histerją, o trzech stanach klasycznych, o małej wartości leczniczych zastosowań sugestji.

2) Natomiast szkoła nantejska (sugestji) prof. Bernheima okazała się panującą w nauce i tylko właśnie w łonie kongresu powstała z wielu stron reakcja przeciw wyłączności takiego poglądu, i

3) Poczucie potrzeby dopełnienia teorii sugestyjnej uznaniem pewnej liczby zjawisk czysto magnetycznych, niezależnych od wpływu imaginacji. Jednym słowem kongres zaznaczył: 1) upadek szkoły Charcota; 2) przewagę szkoły Bernheima; 3) wzrost wpływu teorii dawnych magnetyzerów, dotychczas lekceważonych. Oczywiście nie idzie za tem, ażeby chciano przyjmować wszystko to, co dawni magnetyzerowie podali, ale faktem jest, że liczba zjawisk magnetycznych, niedawno jeszcze odrzucanych, a obecnie stwierdzanych, z każdym dniem wzrasta.

Ze szczegółowych komunikatów wspomnę tylko interesującą pracę prof. Danilewskiego z Charkowa o hipnozie u zwierząt. Wykazują ona, iż niemal wszystkie zwierzęta mogą być hipnotyzowane i że należy u nich odróżnić dwa rodzaje zjawisk: 1) *hipnozę*, czyli sen w ścisłym znaczeniu i 2) *katapleksję* (obezwładnienie z przestrawu).

Z punktu widzenia ogólnopsychologicznego możemy zaznaczyć, jako wrażenie odniesione z całości:

- 1) zupełny upadek psychologii metafizycznej;
- 2) stanowczą przewagę psychologii doświadczalnej;

3) rozległy wpływ badań hipnotycznych na wszystkie działy psychologii doświadczalnej.

Ponieważ wszyscy członkowie, w liczbie około 200 tu, wyrazili życzenie utrwalenia instytucji kongresów psychologicznych, wybrano w tym celu komisję organizacyjną, złożoną z następujących członków: prof. Delbeuf z Liège, prof. Grote z Moskwy, prof. Richet Glay, Ferrari i Marillen z Paryża, prof. Sidgwick z Cambridge, Wiliam James z Massachusetts, Schrenk v. Notzing z Monachjum, Lombroso z Turynu, F. Myers z Londynu, Forel z Zürichu i niżej podpisany. Komisja ta uchwaliła: 1) następny kongres odbyć w Anglii, w Cambridge, za trzy lata; 2) zmienić nazwę kongresu psychologii fizjologicznej na rozleglejszą: psychologii doświadczalnej; 3) przybrać jeszcze kilku członków z różnych krajów, dotychczas niereprezentowanych w Komitecie, i 4) zebrać się w Paryżu na nowy rok 1892, celem ułożenia programu i rozesłania zaproszeń.

Pracowano sumiennie przez 5 dni, od 9-ej ranó do 12-ej i od 2-ej do 5-ej i zakończono zebranie wspólnym bankietem na wieży Eiffla.

Jak dalece hipnotyzm opanował dziś sfery naukowe, świadczy ta okoliczność, że jednocześnie odbywał się kongres specjalnie hipnotyczny w szpitalu Hôtel Dieu pod kierunkiem Berillon'a i Dumontpelierra i że w październiku odbędzie się osobny kongres magnetyzerów, nie licząc takiegoż zjazdu spirytystów, którzy także o hipnotyzmie rozprawiać będą.

Nie ulega kwestji, że ze wszystkich tych zebrań wypłynie większa jednostajność metod i pewne ograniczenie jednostronności poglądów. Więcej od kongresu żądać nie można--ale i to coś znaczy.

Juljan Ochowicz.

Zakopane 17-go sierpnia.

Letni Cyrk Francuski Houcke i Gaberel

Dziś występ sławnych herculesów 3-ch braci Rasso, epizody z wojny francuskiej w Afryce, pantomina — a także występ wszystkich artystów.
944r

— **Dr Dinte** wrócił do Warszawy. Ulica Nowo-Zielna 45. 2754

— **Dr Grodzki** leczy choroby sekretne oraz niemoc wskutek takowych. Widok 22. 2749

— **Doktor SZNABL** powrócił z zagranicy. 2755

1010 **HENRYK MARTIN, Lekarz-Dentysta**, powrócił z Paryża. Przyjmuje jak dawniej codziennie od godz. 9—6 ul. Szkolna nr 6.

— **Lekarz-dentysta J. Oppenheim**, powrócił z Paryża. Senatorska 11, róg Nowo-Miodowej dom Koeslera. 2735

— **Rejcher**, nauczyciel kaligrafii, rozpoczyna lekcje od 20 b. m. Przyjmuje od 5—10 wiecz. Bieleńska nr 4. 1007

— Nauczyciel gimnastyki udziela lekcje na mieście i u siebie od dnia 24 sierpnia. Zapis codziennie od 4—5-ej po południu. Ulica Hr Berga nr 6, mieszkania nr 2. 2750

Nowo otworzony LOMBARD przy ulicy **Krochmalnej 21**, wydaje pożyczki na wszelkie zastawy. 1009

— Oddawna znana, wypróbowanej dobroci **Woda Cytery (L'Eau de Cythere)**, zapobiegająca siwieniu włosów i przywracająca siwym włosom pierwotną, naturalną ich barwę, znajduje się w sprzedaży w głównym składzie u **L. Henry** 151 ulica Montmartre w Paryżu, oraz w perfumerji **W. B. Śniechowskiego**, ulica Nowoseniatorska nr 10 w Warszawie. 971r

— **P. Eugenja** pracownię sukien przeniosła na ulicę Złotą nr 20. 2699

5% Pożyczka Premjowa z 1866 r.
Asekuracje od amortyzacji przyjmuje
PO KOP. 85,
Kantor Wekslu
Karola Gębickiego,
Krakowskie-Przedmieście nr. 37, obok hotelu Saskiego. **Uciążnienie 1 (13) września 1889 roku.** 998r

„OAZA”
Letni Salon Gastronomiczny przy Handlu Win, Delikatesów oraz Cygar Hawańskich
Ant. Stępkowskiego
Wierzbowa 9, 663

— **Pocalunek**, walczyk **Z. Noskowskiego** do śpiewu, śpiewany przez **p. Czosnowską** w wodewilu „W Tatrach”, jest do sprzedania w księgarniach i w kantorze **Echa** po kop. 30 egzemplarz. 1011

— **Okulista, Dr Med. Br. Ziemiński** przeprowadził się na Królewską 41, róg Nowo-Zielnej. Przyjmuje chorych na oczy od 4—6 po poł. 2379

— **Rada Zarządu Warszawskiego Instytutu Muzycznego**, zawiadamia osoby interesowane, iż egzamina dla kandydatów i kandydatek nowo zapisujących się na naukę do Instytutu Muzycznego na pierwszym półroczu roku szkolnego 1889/90 rozpoczną się dnia 21 sierpnia (2 września) i trwać będą do dnia 29 sierpnia (10 września) r. b. włącznie, kurs zaś nauk rozpocznie się 4 (16) września r. b.
Kandydaci i kandydatki nowoprzybywający zgłaszać się winni do egzaminów w towarzystwie rodziców lub opiekunów codziennie zrana od godziny 9 12 w południe, wyjąwszy niedziele i święta.
W powyżej oznaczonym terminie tak uczniowie i uczennice dawniej uczęszczający, jakoteż i nowostępujący, winni wnieść opłatę wpisową, albowiem z rozpoczęciem kursów opóźniający się sami sobie przypiszą winę jeżeli nie zostaną przyjętymi.
Przyczem nadmieniam się, że przyjęcie kandydatów do Instytutu Muzycznego nie jest bezwarunkowe a zależy od liczby wakujących miejsc. 1008

KORRESPONDENCJA PRYWATNA.

— **Emilci**.—Przyspiesz znajomość, gdyż 29 rano wyjeżdżam na Wiedeń do Paryża. 2756 W. A.

DEWAJTIS.

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA
Marji Rodziewiczówny,
wieniona na konkursie „Kurjera Warszawskiego”, wyszła z druku nakładem tegoż Kurjera i sprzedaje się we wszystkich księgarniach.—Cena w Warszawie **rs. 1 kop. 50.**, z przesyłką na prowincję **rs. 1 kop. 75.**—Składy główne: w Administracji „Kurjera Warszawskiego” Plac Teatralny Nr 9, oraz w Biurze wydawnictw **S. Lewentala** Nowy-Swiat Nr 41. 1365

Wyszedł z druku. 1507r
Wienczek różany, czyli krótka wiadomość o Różancu Świętym i sposobie jego odmawiania, przez **ks. Gracjana Rzewuskiego**, 4 kop.
Mały Katechizm rzymsko-katolicki, przystępnym sposobem wyłożony, który posłuży zarazem do gruntownego przygotowania dzieci do pierwszej spowiedzi i komunji świętej, ułożył **ks. Gracjan Rzewuski**, 6 kop.
Skład główny w księgarni **Gebethnera i Wolffa.**

Wilcza Nr 28, mieszkania 12,
Stacja dla panienki przy familji, z pomocą naukową, konwersacją w językach. Cena umiarkowana. 1499R

W Zakładzie Naukowym Żeńskim
Laury Janickiej,
Nowolipie Nr 8,

zapis uczennic na rok szkolny 1889—90, zaczyna się dnia 21 Sierpnia, kurs zaś nauk dnia 2 Września. 1040

LOMBARD PRYWATNY
przy ulicy **Podwal 29,**
zawiadamia, iż w dniu 28 Sierpnia r. b., o godz. 10-jej zrana i dni następnych, odbywać się będzie licytacja, na zastawy nie wykupione, a nie prolongowane w swoim czasie, numeru zastawów są ogłoszone w Gaz. Pol. za Nr 161, 162 i 163. 1041

W lombardzie prywatnym przy ulicy Żelaznej pod Nr 45—w dniu 21 sierpnia r. b. i dni następnych prócz świąt i niedziel, od godz. 10 zrana, odbywać się będzie

publiczna licytacja
na sprzedaż różnych fantów, nie prolongowanych w swoim terminie; od Nr 1 do 998, od Nr 1000 do 1999, od Nr 2001 do 3000, od Nr 3999 do 4999, 5004, od Nr 5999 do 9885, od Nr 9885 do 15290, od Nr 15290 do 20293, od Nr 20293 do 27742, od Nr 27742 do 33858, od Nr 33858 do 40271, od Nr 40271 do 46300, od Nr 46300 do 52003, od Nr 52003 do 57007, od Nr 57007 do 60002, od Nr 60002 do 63604. 1044

Karolina Zielińska
Przełoż. Pensji Żeńskiej,
Marjańska 6,
zawiadamia Szanownych Rodziców i Opiekunów, że zapis uczennic rozpoczyna się 18-go Sierpnia, a kurs nauk 3-go Września 1047

Zapis Uczniów
przychodnich i pensjonarzy
do Szkoły Męskiej
PICŁOWSKIEGO,
odbywa się codziennie. Kurs nauk rozpoczyna się 1 Września.
Elektoralna Nr 17. 1048

SLAVONIA
Warszawa, **Kotzebue Nr 4.**
Telefonu Nr 539.
Z powodu korzystnych zakupów, ceny belek żelaznych

ZNIŻONE.

Magazyn Ubiorów Męzkich
KAROLA KOCUT,
został przeniesiony na ulicę Długą pod Nr 23 z dniem 8 Lipca r. b.—Mam zaszczyt zawiadomić JW. Panów Klientów, iż na nadchodzący sezon zaopatrzyłem Magazyn w świeże materiały krajowe i zagraniczne.
1541R Z uszanowaniem
KAROL KOCUT.

OGŁOSZENIE.

13-ty Białozierski pułk piechoty podaje niniejszem do wiadomości, iż z powodu przeprowadzenia się na nowe kwatery ma do sprzedania nową ruską łaźnię drewnianą, na własnej ziemi zbudowaną, w mieście Nowomińsku. Życzący obejrzeć takąową na miejscu, raczą się z tem udać do porucznika tegoż pułku, **Zimina**, mieszkającego w Nowomińsku przy ulicy Wehmalnej, w domu Budkowskiego. Warunki dotyczące sprzedaży pomienionej łaźni, mogą być ułożone osobiście lub piśmiennie bezpośrednio z pułkiem, zostającym do dnia 24 sierpnia (5 września) w obozie przy stacji drogi żel. warszawsko-petersburskiej **Malkinia**, zaś od 10 (22) września w mieście **Lomży.** 1504r

LEŚNIK,

któryby się chciał podjąć zadziwiew około 10 morg gruntów ugorom stojącego, zechce podać swoje warunki w Kantorze Kurjera Warsz. pod literami **F. B.** 1045

PANIENKI

uczęszczające do szkół w **Krakowie**, znajdą pomieszczenie i opiekę pod przystępnymi warunkami od 1-go Września b. r. u **Marii Linowskiej**, ulica Ś-go Jana Nr 14, II piętro. 1506

Na Pensji Żeńskiej
Leonji Rudzkiej,
Zielna Nr 13, lub Wielka Nr 42,

zapis uczennic przychodnich i pensjonerek, rozpocznie się d. 22 Sierpnia. Egzaminy wstępne odbywać się będą 31 Sierpnia i 2 Września.

Lekcje rozpoczną się d. 3 Września. Konwersacja obcymi językami i gimnastyka całoroczna dla przychodnich i pensjonerek, zapewniona. 1509R

Wiadomość dla kapitalistów!!!

Francuz technik poszukuje wspólnika lub akcjonariuszów do założenia **Fabryki koronek** w Warszawie; za ewniągają się wysokie korzyści. Oferty w Kurjerze **F. L.** 1023

Szkoła 4-ro-kl. Realna
z klasą wstępną
St. Gargulskiego,

rozpoczyna zapis dawnych uczniów i egzamina wstępne nowych kandydatów z d. 4 (16) Sierpnia, kurs nauk—z d. 21 Sierpnia (2 Września).—Egzamina warunkowo promowanych, odbędą się w d. 18 (30) Sierpnia r. b. 1011

Dnia 5 (17) Sierpnia, rozpoczyna się na
Pensji Żeńskiej
S. TOŁWIŃSKIEJ,
CHMIELNA 48 (róg Zielnej),
zapis uczennic przychodnich, pensjonerek, półpensjonerek, jak również i dzieci nieumiejących czytać.—Lekcje rozpoczną się dnia 19 (31) Sierpnia. 1439r

Władysław Wójcicki
w Warszawie,
ulica Szpitalna Nr 5.

Posiada znaczny zapas **Obuwia** Damskiego, Męskiego i Dziecinnego.—Przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje.—Ceny przystępne, za dobroć poręcza. 1009

Marja Matuszewska
PRZEŁOŻONA PENSJI ŻEŃSKIEJ
przy ul. **Leszno Nr 28**

w Warszawie
zawiadamia, że przyjmuje uczennice przychodnie i pensjonarki na warunkach przystępnych. 1442R

Warszawa, — ulica **Widok Nr 17.**
LOMBARD.

Kassa wypożyczająca
na złoto, srebro, garderobę męską i damską, codziennie od 10 rano. Od rs. 3 do 500. 1409r

Świętokrzyszka II.

11 11 11
KOSZULKI
siatkowe bawełniane
fil-d'Ecosse.—**Pończochy** prawdziwe czarne z gwarancją, iż nie farbują.
Jersey staniczki w najlepszym gatunku, świeżo jasony. Sukienki i garnitury dla dzieci.
wielki wybór
11 11 11
poleca **GUSTAW HAEHLE**

HELENA PAPROCKA

Przełożona Pensji żeńskiej V-klasowej
przy ulicy **Świętojerskiej Nr 34,**
zawiadamia Szanownych Rodziców i Opiekunów, że zapis nowostępujących uczennic i pensjonerek, odbywa się codziennie z wyjątkiem świąt, od godziny 10 rano do 4 po południu, kurs zaś nauk rozpocznie się dnia 26 Sierpnia. 1031

Dwie Klacze,
angielskie wierzchowe i zaprzęgowe, ciemno-głade, 6-letnie, do sprzedania, także **Echaję Simmenthalery, Tryki negrotti** i angielskie **Southdowny**, Jerozolimka 70, m. 20. 1030

